

I 1997 blev adgangen til advokatbeskikkelse yderligere styrket, jf. lov nr. 349 af 23. maj 1997, idet ofre for de forbrydelser, hvor der hidtil havde skullet foreligge en positiv indikation for beskikkelsen, nu har krav på beskikkelse, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig.

Det følger af retsplejelovens § 741 a, stk. 1, 1. pkt., at retten i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 210, §§ 216-223, §§ 224 eller 225, jf. §§ 216-223, § 232, § 237, jf. § 21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 a eller § 288, beskikker en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring herom.

Beskikkelse af en bistandsadvokat forudsætter således i disse sager en anmodning fra den forurettede, hvilket vil sige, at beskikkelsen er frivillig i forhold til den forurettede. Vælger den forurettede at få beskikket en advokat, er det som hovedregel obligatorisk for retten at imødekomme anmodningen herom, men undtagelse herfra gælder dog i sager om overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led, § 223, stk. 2, § 232, § 237, jf. § 21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 a eller § 288. (Det samme gælder i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 224 eller § 225, jf. § 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led, eller § 223, stk. 2.). I de nævnte sager kan beskikkelse af advokat afslås, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen, at det forudsættes, at det kun helt undtagelsesvis skal være muligt at afslå en anmodning om bistandsadvokat, jf. de almindelige bemærkninger pkt. 2.2. i forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven og erstatningsansvarsloven (Styrkelse af retsstilling for ofre for forbrydelser) (L 144), Folketingsåret 1996-97.

Den forurettede kan anmode om at få beskikket en bistandsadvokat på et hvilket som helst tidspunkt, ligesom den pågældende i stedet selv kan vælge at antage en advokat. I sidstnævnte tilfælde honoreres advokaten af den forurettede.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 2, kan politiet fremsætte begæring om beskikkelse af en bistandsadvokat for den forurettede under efterforskningen, hvis den pågældende ikke selv har anmodet herom.

3.1.2. Strafferetsplejeudvalgets undersøgelse vedrørende beskikkelse af bistandsadvokat

Som anført ovenfor i pkt. 2.2., har Strafferetsplejeudvalget til brug for sine overvejelser foretaget en undersøgelse af praksis for så vidt angår retsplejelovens regler i kapitel 66 a vedrørende advokatbistand for forurettede. Undersøgelsens resultat er nærmere beskrevet i betænkningens kapitel 4, side 45-48.

Heraf fremgår det i relation til spørgsmålet om *beskikkelse af en bistandsadvokat* for den forurettede, at det i hovedparten af høringsssvarene anføres, at ordningen med beskikkelse af bistandsadvokat for voldtægts ofre fungerer tilfredsstillende. Dog påpeger enkelte høringsparter (bl.a. Joan-Søstrene og Center for Voldtægts ofre (Rigshospitalet)), at ordningen ikke fungerer tilfredsstillende, idet det er sjældent, at ofrene har fået beskikket en bistandsadvokat på det tidspunkt, hvor de retter henvendelse til henholdsvis Joan-Søstrene og Center for Voldtægts ofre.

Det fremgår videre af undersøgelsen, at voldtægts ofre stort set altid anmoder om at få beskikket en bistandsadvokat, dog ofte først, når de er blevet vejledt herom. Endvidere fremgår det, at det er sjældent, at beskikkelsen sker efter politiets anmodning, men at det typisk sker i sager, hvor den forurettede ikke kan varetage sine egne interesser, f.eks. når forurettede er et barn.

Undersøgelsen viser imidlertid, at der er stor forskel på, hvornår advokaten bliver beskikket, idet beskikkelsen dog oftest sker mellem anmeldelsen og første egentlige afhøring, eller mellem første afhøring og tiltalerejsning.

Der henvises nærmere til betænkningens side 47-48 og betænkningens bilag 1.

3.1.3. Strafferetsplejeudvalgets overvejelser

Strafferetsplejeudvalgets overvejelser i relation til beskikkelse af bistandsadvokat til forurettede i voldtægts sager er nærmere behandlet i betænkningens kapitel 5, afsnit 5.2 og 5.6.

3.1.3.1. Strafferetsplejeudvalget har overvejet, om de gældende regler om beskikkelse af bistandsadvokat bør ændres i sager, hvor den forurettede er et voldtægts offer, således at beskikkelse af bistandsadvokat skal være obligatorisk, jf. pkt. 1 i Folketingsbeslutning om forbedring af voldtægts ofres retsstilling før og under retssagen af 4. juli 2004.

Strafferetsplejeudvalget anfører, at der oftest vil være behov for en bistandsadvokat for forurettede i voldtægts sager, og at det er uheldigt, hvis den forurettede på grund af usikkerhed eller misforståelse af situationen undlader at anmode om beskikkelse af en bi-